

Дефетизам је као појава вероватно постојао од како постоји и људска активност, али је своје име добио у Француској почетком Првог светског рата, када се у уметничким круговима појавило много људи који су заступали став да је бесмислено ратовати кад је рат унапред изгубљен. Од тад па надаље, сваки пут се показало да дефетизам неумитно води у пораз. Свака борба, по природи ствари, и јесте изгубљена уколико је воде дефетисти који не верују у победу.

Нема потребе подсећати на бројне примере из историје у којима је дефетизам успешно водио у пораз, али не би било лоше сетити се супротног искуства из наше блиске прошлости. Непосредно пред бомбардовање, у октобру 1998. дакле пред прву најаву слања бомбардера, усвојен је Закон о информисању, који је између осталог санкционисао и сваку појаву дефетистичког мишљења у медијима. Ма шта неко мислио о том закону, његови резултати показали су се током пролећа следеће године, кад се глас малодушности није могао чути. То је ојачало борбени морал војске и свест народа, и то је сигурно један од разлога због којег је одбрана толико дуго трајала и због чега агресија снага НАТО пакта није успела, барем не војнички. Примирје које је потписано у Куманову није било резултат ситуације на терену, него ситуације иза затворених врата Председниковог кабинета.

Рекло би се да у Србији скоро да никад није било погоднијег тренутка за ширење дефетизма, и то на свим битним пољима, од којих је наравно најопаснији онај који се тиче Космета. Уназад већ неколико година, званична политика која је вођена била је крајње дефанзивна, без икакве идеје, и само је реаговала саопштењима на догађаје који су се већ одиграли. Рекло би се да су та саопштења била више намењена бирачима него што су била у функцији вођења спољне политике. Председник државе и Премијер владе су 2006. године, на првом дефилеу припадника Војске Србије, питомцима поручили да ће Србија "бранити Косово свим демократским и правним средствима" и нагласили да бројчано смањена војска има обавезу да обезбеди мир у региону, и са тим изјавама су промашили и место и време. Вредело би подсетити и да је Биљана Србљановић на свом блогу на сајту Б92 позвала Тадића "да јавно каже оно што говори у свим личним разговорима - да се живот наставља и после Косова, или како сам воли да каже "човек и без руке наставља да живи". Председник Србије данас поводом црногорског признавања независног Косова изјављује како се Црна Гора умешала у унутрашње ствари Србије, али да се Србија неће мешати у унутрашње ствари Црне Горе. Том и сличним изјавама само се охрабрују друге земље да пођу истим путем.

Иако је током претходних година опште мишљење већине грађана натерало политичаре да промене дефетистички став и пређу у офанзиву, од тога није испало ништа. Тражење необавезујућег мишљења од Међународног суда правде, уз претходно питање за дозволу да се то уради, политика је губитника.

Ни опозиција протеклих година, као и сад, није била ништа боља. Чак је изневерена и продата последња заједничка жеља народа, настала након нелегалног проглашења независности. И тај последњи трачак побуне против неправде успешно је амортизован неодлучношћу политичара, њиховом неслогом и непостојањем идеје и свести о историјском тренутку. Протест грађана, евентуално формирање Владе националног

Победа дефетизма

Пише: Зоран Грбић
понедељак, 27 октобар 2008 20:13

спаса (уместо дефетистичке одлуке о изласку на изборе) завршио се тако што су свет обишле слике напада на стране амбасаде и снимци две лопуже са периферије које су пред камерама "стране а наше" телевизије причале о својој невиности. Оправдани револт обичних грађана је нестало, разлупао се као београдски излоси полупани од стране групе криминалаца, који сигурно то не би радили да нису имали нечију, макар прећутну подршку.

Данашњи политичари могу да говоре шта год пожелеле и због тога што је преостали део опозиције заузет својим проблемима. Радикали се боре за враћање својих мандата, а "народњаци" се прегрупишу и утврђују снаге. Ни за Космет, ни за друга важна државна питања, оправдано или не, немају времена. Данас скоро да нема опозиције а оно мало што је има заузето је прегруписивањем снага, а то је идеални терен за раст дефетизма у народу. Највећа опозициона странка се расцепила, рекло би се, заслугом Николића и нечијим личним интересима. И док се преостала опозиција мучи са својим проблемима, нова странка се бори за свој лични идентитет, односно, да постане што сличнија Демократској странци, а да истовремено добије и гласове радикалских бирача. На оснивачком конгресу нове партије, Николић је нову странку назвао "простом, народном", која ће се борити и за пут у Европу и за добре односе са Русијом. Дакле, то је народњачка странка која ће се за Европу борити са Борисом, а истовремено ће бити и за добре односе са Русијом, желети мир у свету и срећу свим добрим људима. Програм је као пресликан из неке хипи-сликовнице шездесетих година или "пушкица" неке лепотице на избору за Мис Света. Политичар који је до јуче морао да убеђује новинаре да јесте за пут у Европу, данас их са муком убеђује да није "британски човек" и да јесте народњак који је за блиске односе са Русијом. Узгред, Николић је у интервјуу Новостима искључио коалицију са Демократском странком, али предизборну. О оној другој, постизборној се није изјашњавао. Верујем да ће због свега тога први следећи избори бити одлична прилика да се види колико тачно има "не-баш-толико-интелигентних" бирача, на основу броја гласова које ће добити напредњаци, односно "Томисти". Стварно треба бити дирљиво наиван па веровати у програм нове странке.

Недавно је Хелена Ранте, фински патолог чији је извештај био злокобна увертира у бомбардовање СРЈ, отворила карте и покајнички признала како није знала шта ради, и како се уплашила оловака којим ју је Вилијам Вокер гађао, и да је због тога морала да напише лажни извештај због којег је страдало неколико хиљада људи и уништена једна земља. О том покајничком признању светски медији, изузев оних из Финске, ћуте. Али то је и разумљиво, од њих се друго и не очекује. Али се од наших политичара очекује да се издигну изнад летаргије и јесење резигнираности, да јавно проговоре о томе и затраже

одговорност за кривце. Већ је морала да се организује барем једна важна конференција за новинаре посвећена искључиво том питању, а правници запослени у државним службама су морали да виде да ли постоје основе и начин на који би се поменута госпођа и њен злогласни нападач оловком тужили неком суду. Чак и да не можемо никога да тужимо, дужност политичара је да причају о томе и инсистирају на истини, због жртава, и због будућих покољења. Мора се инсистирати на правди и на указивању на тај лажни злочиначки извештај, потписан поломљеном Вокеровом оловком, да се то у будућности не би понављало. Хрвати су пре неку годину подигли читаву светску рекламну јавност на ноге кад се хеликоптер Газела са ознакама ЈНА појавио у Кока-Кола реклами. Толико су били јединствени и одлучни поводом тога, да је чак и велика Кока-Кола била принуђена да скине ознаке хеликоптера у реклами. То је озбиљан народ, са одговорним политичарима, без дефетизма, урадио због једног хеликоптера у телевизијској реклами.

Као да је и међу историчарима завладао дефетизам, као да су и они одустали од борбе. Уместо да баш они, барем према Космету, у овом периоду буду најактивнији, да пишу своја најбоља дела која би се штампала и преводила за иностранство, појави се тек понека књига на српском језику коју не само што овде нико не чита, него и они који то раде немају потребе за тим, јер такво штиво не би ни требало да је њима намењено. С оне стране Проклетије живи народ који не познаје дефетизам, али зна како се за будућност користи историја, чак и кад она не постоји. Не знам ни за једног албанског историчара, али већина нас је чула за Ноела Малколма који је написао "Кратку историју Косова" која је (иако кратка) одавно третирана као научно дело и као такво цитирано у другим научним радовима. Албанци тако "знају" да су они староседеоци Балкана, од паметивека ту, а да су Срби део варварских племена који су дошљаци из Ирана. Британски историчар, познат по својим "дајџест" издањима (написао и "Кратку историју Босне") им је помогао да схвате да су Албанци учествовали у косовској битци на српској страни, а да је Мурата заправо убио један крупни мађарски витез. По том историчару, за стварање косовске идеологије међу Србима криви су националисти "попут Вука Караџића".

Због овог историчара који знају у којем се историјском тренутку налазе, и своје одличне пропагандне машинерије, Албанци данас "знају" да је Александар Македонски заправо био Албанац, да су се на Косову Албанци борили против Турака, а да су Срби само помагали. Српски манастири на Космету су заправо илирско-византијски а и Новак Ђоковић је Албанац. Косовска девојка на слици Уроша Предића је за њих заправо Албанка која поји рањеног Албанца, јер је поред њега штит са "албанским" грбом. Не вреди их подсећати да у то време Албанци нису имали грб, а да су сличне грбове са орлом имали многи српски властелини. Не постоји ни један историјски доказ о присуству Албанаца на Балкану пре доласка Турака, али их то не спречава да понављају своју причу а да све остало проглашавају за "српску пропаганду"

Након фебруарског протеста на улицама Београда и главним светским метрополама, демонстранти су позивали новинаре да питају историчаре за истину. И они су то и радили, само што нису нигде нашли наше историчаре, него су позивали онога ко им је најближи. Сва срећа па се не додељује Нобелова награда за велика открића у историји.

Знамо ко би је први добио.

Наравно, не кажем да наши историчари ништа не раде, али оно што раде је изгледа недовољно. Уколико не грешим, последњи велики и озбиљан научни скуп био је одржан у јесен 1999. и то опет само као реакција на објављену књигу Ноела Малколма. Међународни суд правде у Хагу ових дана затражио је и присуство представника привремених институција Косова да учествују у расправи. Шта ће наша страна да ради кад им Албанска предочи "научне" радове које су писали Малколм и слични?

Дефетизам се појавио и у ставу према девизној штедњи, уз омаловажавање изјава званичника о релативној безбедности српског финансијског тржишта. Рекло би се да у обазривости према штедњи девиза постоји и неко оправдање, имајући у виду лоше искуство штедиша с почетка деведесетих. Али не постоји оправдање за ширење финансијске панике која је кренула ових дана циркуларним мејловима и текстовима на форумима и блоговима. Та врста панике обично долази из једног центра, увек је злонамерна и као резултат може да има рушење и најбољих банака у најбољим временима. Ма шта ико од нас мислио о онима који воде финансијску политику ове земље, ширење дефетизма према банкама и ширење финансијске панике у овом тренутку не може бити у интересу Србије.

Црква нема везе са дефетизмом, али ситуација у врху Православне цркве утиче на пораст малодушности у одређеном делу народа. Православна црква је месецима без правог вођства, или је барем без вођства које је познато јавности. У међувремену се десило неколико сукоба унутар те институције на основу којих може да се закључи да у њој постоје две струје. А то дели и вернике, због чега се чини да нема правог духовног вођства за њих. Православна црква је један од стубова овог друштва, као организација која је и формирала заједничку националну свест Срба. Као што су главни стубови бивше Југославије били ЈНА и Партија. Данашња војска је таква каква је, служење војног рока је таман толико дуго да "војници" науче да држе пушку и евентуално препознају разлику између јутарње и трубе за повечерје, а за оне у цивили служење "војног рока" је идеално време за припрему за факултет. Једино је православна црква остала, баш као и на самом почетку пре много векова, фактор уједињења који одржава свест о заједничком пореклу. А у овом тренутку је чак и тај фактор толико слабахан и толико малог утицаја да је чак и припадници невладиног сектора више не нападају.

Ипак, од свега овог претходно написаног, мислим да не постоји слика која убедљивије говори о тренутном дефетизму међу Србима, од оне летошње на којој се стојећи једна поред друге смеше "мисице" Србије и Косова. Дефетизам зрачи и са слике, а види се и по непостојању адекватне реакције на њу. Слика као да говори како не можемо ништа да урадимо, како би требало да прихватимо реалност и да наставимо да живимо заједно, иако претходно једна страна није ни желела заједнички живот. Немам ништа против тога да се лепотице приватно друже, размењују рецепте и шарене салвете, али имам против тога што то раде званично. При том не мислим да је наша лепојка крива, она вероватно није ни била свесна где се налази, а камоли каква је њена улога. Али су криви они, или она особа, која ју је изманипулисала. Да ли ће та особа која јој је сугерисала такво понашање одговарати? Сумњам, јер нема ко да је оптужи.

Победа дефетизма

Пише: Зоран Грбић
понедељак, 27 октобар 2008 20:13

Сви ми желимо да живимо боље и да нам живот прође у срећи весељу. Није то ничији ексклузивитет. Верујем да већина нас не би имала ништа против да загрли неку лепу Албанку или да проведе време у кафани дружећи се са Албанцима. Али није такво време, нити данас постоји разлог за то. Не можемо то да радимо преко сенки наших предака, утирући путеве за нова злодела нашим потомцима. Немамо право да због тог нашег бољег живота издајемо националне интересе, оно за шта су наши преци гинули и територије на којима и даље живе наши сународници.

Уколико се настави са оваквим дефетизмом, препуштањем жељи за лагодним постојањем и расту интернационализма, биће оправдано поставити питање да ли Срби уопште заслужују да постоје као нација? Уколико се толико неодговорно постављамо према најбитнијим националним питањима, имамо ли онда право да се зовемо заједничким именом и да уопште постојимо као национална групација? И да ли онда стварно треба да препустимо територију оним нацијама које имају свест о томе ко су?

Песимистичан текст је тешко завршити на други начин. Слаба нам је утеха подсећање на то да је ноћ пре зоре увек најтамнија.